

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «БІБЛІЙНА АРХЕОЛОГІЯ»

Компонента освітньої програми – вибіркова (3 кредити)

Освітньо-професійна програма	Богослов'я, Історія та археологія
Спеціальність	В8 «Богослов'я», В9 «Історія та археологія»
Галузь знань	В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Мова навчання	українська
Профайл викладача (-ів)	Возний Ігор Петрович, доктор історичних наук, професор https://www.chnu.edu.ua/umbraco#/content/content/edit/30756?mculture=uk
Контактний тел.	+38095 428 01 75
E-mail:	i.voznyi@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=93819
Консультації	Очні консультації: Середа 14.30 – 15.30, Коцюбинського, 2, корпус 6, ауд. 30 Онлайн-консультації: за попередньою домовленістю в системі Google-meet Viber / Telegram / e-mail: з понеділка по п'ятницю з 18.00 до 19.00

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Збагнення історії, розкриття і осмислення важкого шляху роду людського з його злетами і падіннями, великими зверненнями і нещадною руйнацією, високими прозріннями і якнайглибшими помилками – невід'ємна частина і найважливіша умова культурного, і перш за все, духовного розвитку. Абсолютно необхідне воно при вивченні богослов'я та історії й археології, що вимагає істинного проникнення у всі справи людські, оцінки їх позитивних і трагічних уроків, а головне – проникнення в духовну сферу людського існування – найскладнішу і тонку. Природно, особлива увага при цьому мала б бути надана історії тих країн і народів, з якими безпосередньо пов'язане Святе Письмо, його оповідання і відображені ним події, а також його сприйняття і дія на долі світу і людства. Якщо ми хочемо належним чином зрозуміти характер цих періодів і ввести біблійні події в загальний контекст історії стародавнього світу, нам не залишається нічого іншого, як тільки вдатися до допомоги археології. Предметом вивчення біблійної археології є історичний і культурний контекст Біблії, стародавні пам'ятники країн біблійного регіону (Середземномор'я, Малої Азії, Єгипту, Месопотамії, Ірану), що допомагають правильному розумінню Святого Письма Старого і Нового Завіту.

У певному сенсі всі сучасні релігії беруть свій початок на Близькому Сході,

тому вивчення біблійної археології як необхідного елемента загальної біблійно-богословської та історичної культури студентів, без якої неможливо глибоке знання Святого Письма представляє значний інтерес для бакалаврів-богословів та бакалаврів із спеціальності Історія та археологія.

Актуальність викладання курсу «Біблійна археологія» майбутнім православним теологам та історикам обумовлена необхідністю підготовки кваліфікованого фахівця, який вміє використовувати дані біблійної археології в апологетиці й екзегетиці Святого Письма Старого і Нового Завіту.

Мета навчальної дисципліни.

ознайомити студентів з особливостями історичного тла, на якому відбувалися події Старого і Нового Завіту в Південно-Західній Азії від появи людини до раннього залізного віку; сформувати вміння узгоджувати археологічні дані і свідчення Святого Писання.

Вводячи студента в майбутню професію, Біблійна археологія покликана виховати висококваліфікованого, конкурентоздатного, інтегрованого у європейський та світовий науково-освітній простір фахівця освітнього ступеня «Бакалавр», який здобув теоретичні та практичні знання, вміння та навички, що достатні для виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

МОДУЛЬ 1. «АРХЕОЛОГІЯ БІБЛІЙНИХ КРАЇН: ВІД НАЙДАВНІШИХ ЧАСІВ ДО ПЕРІОДУ ЄДИНОГО ЦАРСТВА»	
Тема 1	Біблійна археологія, як галузь археологічного вивчення Святої землі
Тема 2	Археологія біблійних країн кам'яної доби та халколіту
Тема 3	Біблійні країни в епоху бронзи
Тема 4	Початок ранньозалізного віку. Епоха Суддів
МОДУЛЬ 2. БІБЛІЙНІ КРАЇНИ: ВІД ПЕРІОДУ ЄДИНОГО ЦАРСТВА ДО МІЛАНСЬКОГО ЕДИКТУ	
Тема 1	Ізраїльська держава періоду Першого єдиного Царства
Тема 2	Період розділених царств
Тема 3	Палестинське суспільство під час Вавилонського полону та в Еліністичну пору
Тема 4	Археологія і Новий Завіт

ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Задля цілісності та безперервності навчального процесу до послуг студентів спеціальності функціонує Наукова бібліотека ЧНУ ім. Юрія Федьковича, методичний кабінет навчальної та навчально-методичної літератури, факультетський та кафедральний Web-сайти; навчальні дисципліни освітньої програми представлені в мережі «Електронний університет» на платформі Moodle.

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль: При здійсненні поточного та модульного, а також підсумкового контролю використовуються такі його форми: АТ – аналітичний тест; ЕТ – експрес-тест; УО – усне опитування; ФО – фронтальне опитування; ПТ – підсумковий тест; РВ – розв’язування вправ; РЗ – розв’язування завдань; ТД – тематичний диктант; МКР – модульна контрольна робота; РД – реферативна доповідь; ЗР – захист реферату; ОКП – оцінка конспекту першоджерел.

Підсумковий контроль – залік.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання програмних результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за шкалою європейської кредитно-трансферної системи (ECTS).

Курс «Біблійна археологія» вивчається протягом одного семестру та складається з двох теоретичних та одного підсумкового модулю.

Кожний теоретичний модуль оцінюється в 30 балів, відповідно протягом семестру студент може набрати максимально 60 балів (30+30). Окрім цього, студент може виконати індивідуальне науково-дослідницьке завдання, що оцінюється від 1 до 10 балів.

Підсумковий модуль оцінюється в 40 балів. Він складається з двох форм роботи: теоретичної та практичної (тестові завдання).

Теоретичний блок складається з трьох питань, що підсумовують вивчений матеріал та за умови успішного розкриття кожне питання може бути оцінене у 8 балів.

Практичний блок складається з 5 тестових завдань, що являють собою закриті тести (кожний оцінюється у 2 бали). Тести виконуються у письмовому режимі одразу після теоретичної відповіді, а не на місці підготовки.

Відповіді на додаткові запитання додають студенту ще 6 балів.

За умови успішної роботи у межах двох теоретичних модулів, виконання всіх форм роботи на підсумковому контролі, студент має можливість за результатами навчання з курсу «Первісна культура» отримати 100 балів.

Підсумкова кількість балів після закінчення вивчення навчальної дисципліни переводиться в оцінку за національною системою та шкалою ECTS. При виставленні загальної оцінки враховуються наступні критерії:

«А» (90–100 балів) ставиться у разі, якщо студент:

- постійно готувався до занять згідно з програмою дисципліни;
- глибоко та всебічно розкривав зміст питань, використовуючи додаткову літературу;
- показав уміння формулювати висновки, узагальнювати та аналізувати навчальний матеріал;
- продемонстрував уміння формулювати власну точку зору та аргументовано доводити її;
- переконливо та логічно викладав матеріал, проявляв творчий підхід до виконання індивідуального науково-дослідницького завдання;
- належним чином виконував завдання для самостійної роботи;
- допускав при усних відповідях та тестуванні окремі незначні неточності;

- добре виконав завдання модульного контролю.
- «В» (80–89 балів)** ставиться у разі, якщо студент:
 - розкривав згідно з програмою дисципліни зміст питань, використовуючи додаткову літературу;
 - робив узагальнення та висновки з окремих питань;
 - виконував завдання для самостійної роботи;
 - при усних відповідях не завжди повно й аргументовано викладав матеріал, а при тестуванні мали місце окремі неточності;
 - не проявив творчий підхід до виконання індивідуального науково-дослідницького завдання;
- добре виконав завдання модульного контролю.
- «С» (70–79 балів)** ставиться у разі, якщо студент:
 - розкривав згідно з програмою дисципліни зміст питань, але недостатньо й не завжди використовував додаткову літературу;
 - брав участь у виконанні індивідуального науково-дослідницького завдання, але продемонстрував недостатній рівень наукової культури;
 - виконав завдання модульного контролю, але допускав окремі неточності при усних відповідях, тестуванні.
- «Д» (60–69 балів)** ставиться у разі, якщо студент:
 - відповідав на окремі питання, які обговорювалися;
 - формулював висновки з окремих питань;
 - частково виконав завдання для самостійної роботи;
 - не виконав належним чином індивідуальне науково-дослідницьке завдання;
 - при виконанні завдань модульного контролю допустив багато неточностей або декілька грубих помилок.
- «Е» (50–59 балів)** ставиться у разі, якщо студент:
 - відповідав на окремі питання, які обговорювалися;
 - допускав численні неточності при усних відповідях, демонструючи лише репродуктивний рівень засвоєння навчального матеріалу без його осмислення;
 - не вмів сформулювати свою позицію, проаналізувати або порівняти різні точки зору на проблему;
 - недостатньо використовував основну літературу й майже бо зовсім не використовував додаткову;
 - не проявляв активності при виконанні завдань для самостійної роботи;
 - виконав окремі завдання для самостійної роботи;
 - не виконав належним чином індивідуальне науково-дослідницьке завдання;
 - погано виконав завдання модульного контролю, з численними помилками та неточностями.
- «Fх» (35–49 балів)** ставиться у разі, якщо студент:
 - поверхнево розкривав зміст питань, які розглядалися;
 - допускав суттєві помилки при усних та письмових відповідях;
 - поверхнево ознайомився з рекомендованою літературою;
 - частково виконав завдання для самостійної роботи;
 - допускав принципові помилки під час виконання завдань;
 - не виконав завдання модульного контролю.

- «F» (0-34 бали)** ставиться у разі, якщо студент:
- поверхнево розкривав зміст питань, які розглядалися;
 - допускав суттєві помилки при усних та письмових відповідях, тестуванні;
 - не ознайомився з рекомендованою літературою;
 - не виконав завдання для самостійної роботи;
 - не виконав індивідуальне науково-дослідницьке завдання;
 - на підсумковому занятті не вміє відтворити зміст окремих питань, передбачених програмою дисципліни;
 - не виконав завдання модульного контролю.
- Набрана студентом кількість балів є основою для виставлення оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS.

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Освітня діяльність (викладача і студента) під час вивчення навчальної дисципліни ґрунтується на принципах співробітництва та академічної доброчесності. Очікується, що роботи студентів будуть оригінальним дослідженням чи міркуванням й об'єктивно оцінені викладачем.

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- ✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chnivets_koho-natsionalnoho-universytetu.pdf
- ✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwgb/polozhennia-chnu-pro-plahi_at-2023plusdodatky-31102023.pdf

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Балух В., Коцур П. Історія Стародавнього Риму. Чернівці : Книги ХХІ, 2005. 676 с.
2. Біблійний атлас елементарний. Київ : УБІ, 2013. 64 с.
3. Біблія (будь яке видання)
4. Возний І.П. Біблійна археологія. 2-е вид. доп. і переробл. Чернівці: Чернів. нац. ун-т, 2020. 640 с.
5. Геллей Г. Біблійний довідник. Львів : Барви, 1985. 784 с.
6. Грицюта О. Розвиток студій із біблійної археології у Київській духовній академії у другій половині ХІХ століття. *Матеріали і дослідження з археології Прикарпаття і Волині*. 2019. Вип. 23. С. 396–401.
7. Джонсон П. Історія євреїв / пер. з англ. Олександр Мокровольський. Київ : Альтернативи, 2000. 704 с.
8. Крижанівський О.П. Історія Стародавнього Сходу: навч. посіб. Київ : Либідь, 2002. 590 с.
9. Кучинко М. Біблійно-церковна археологія: навчальний посібник.

- Луцьк : Надстир'я, 2014. 268 с.
- 10.Опарин А. Религии мира и Библия. Харьков : Факт, 2000. 176 с.
 - 11.Опарин А.А. Колесо в колесе. Археологические исследования книги пророка Иезекииля. Харьков : Факт, 2003. 175 с.
 - 12.Черноіваненко В. Кумран і рукописи Мертвого моря: авторство, ідентифікація, історіографія. Київ : Дух і літера, 2014. 256 с.
 - 13.Βασιλείαδης Π. Νικόλαος. Αρχαιολογία και αγία γραφή. Αδελφότης Θεολόγων «Ο Σωτήρ», 1999. 406 р.
 - 14.Wright G. E. Biblical Archaeology. Philadelphia : Westminster Press, 1957. 427 р.
 - 15.Археологічні підтвердження біблійних подій. *Богословська скарбниця*. URL : http://www.bogskarb.com/?page_id=1548
 - 16.Біблійна археологія. *Слово про Слово. Християнський погляд на світ*. URL : <https://slovoproslovo.info/tag/bibliyna-arheolohiya/>
 17. Райт Т. 10 речей, які вам слід знати про біблійну археологію. *Epic Archeology*. URL : <https://epicarchaeology.org/2020/03/07/10-things-you-should-know-about-biblical-archaeology/>